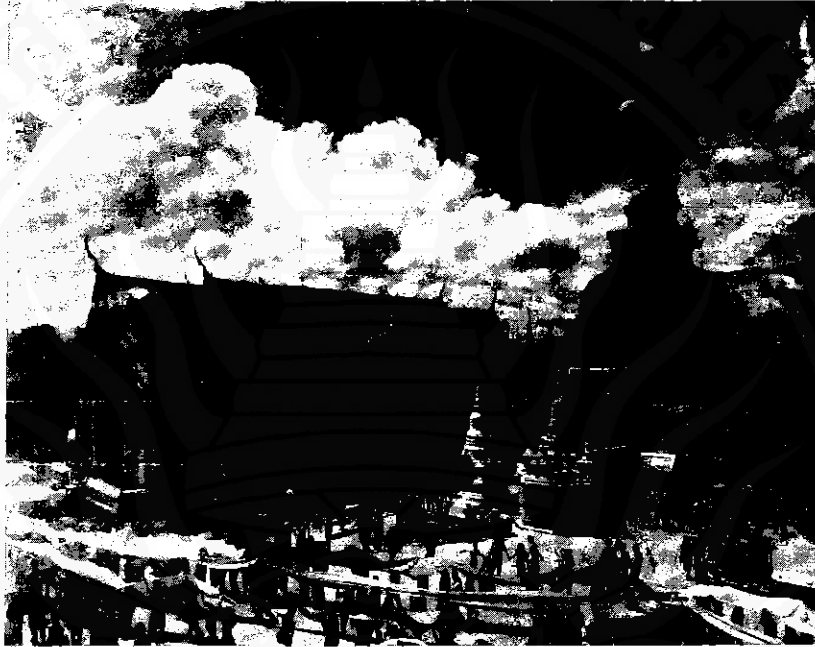

ผ้าพระบฏเมืองนคร

ฉัตรชัย ศุกระกาญจน์

"ครั้งนั้นยังมีชาวอริยพงษ์อยู่เมืองหงษาวดีกับคน ๑๐๐ หนึ่งใน พาทพระบฏไปถวายพระบาท ในเมืองลังกา ต้องลมร้ายสำเภาแตกซัดขึ้นปากพม่า พระบฏขึ้นปากพม่า ชาวปากพม่าพาขึ้นมารถวายสิ่งให้เอาพระบฏทางไว้ที่ท้องพระโรงผชาวอริยพงษ์กับคน ๑๐ คนซัดขึ้นปากพม่าเดินตามริมชลมาถึงปากน้ำ พระภูยาน้อย ชาวปากน้ำพาตัวมาเฝ้าผชาวเห็นพระบฏผชาวก็ร้องให้ พระภูยา ก็ถามผชาวๆ ก็เล่าความแต่ต้นแรกนั้นแลพระภูยาดีก็ให้แต่งสำเภาให้ผชาวไปเมืองหงษาวดี นิมนต์พระสงฆ์ผชาวลงสำเภาไปนิมนต์พระสงฆ์มา ๒ พระองค์ องค์หนึ่งชื่อมหาปเรียนทศศรี องค์หนึ่งชื่อมหาเถรสังจามุเทพ ฝ่ายนักเรียนทั้งสองพระองค์มาทำพระธาตุลงปูนเสร็จแล้วพระภูยาให้แต่งสำเภา ไปนิมนต์พระสงฆ์เมืองลังกามาเสกพระมหาธาตุฯ..."

ความข้างต้นนี้ได้มาจากตำนานพระบรมธาตุเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งคัดลอกสืบต่อกันมาตั้งแต่กรุงศรีอยุธยา มีกล่าวถึง "พระบฏ" เอาไว้หลายคำ

ในย่อหน้านี้ สะท้อนให้เห็นว่าชาวนครศรีธรรมราชรู้จักผ้าพระบฏมาเป็นเวลานาน อย่างน้อยที่สุดก็ตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ซึ่งเป็นช่วงที่มีการแต่งตำนานฉบับนี้

ผ้าพระบฏคืออะไร

น. ณ ปากน้ำ ให้ความหมายของ "ผ้าพระบฏ" หรือ "พระบต" ว่า คือผืนผ้าที่จิตรกรไทยโบราณเขียนภาพพระพุทธเจ้าไว้บูชาแทนรูปปฏิมากรรม มักเขียนเป็นภาพพระพุทธเจ้าประทับยืนบนแท่นดอกบัว มีอัครสาวกยืนพนมมือสองข้าง พระบฏรุ่นหลังอาจเขียนเรื่องราวพุทธประวัติแบบเดียวกับจิตรกรรมฝาผนัง"

ขณะเดียวกันพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๕ ได้ให้ความหมายคำว่า "ผ้าพระบฏ" ว่า ผ้าทอหรือผืนผ้า เรียกผืนผ้าที่มีรูปพระพุทธเจ้า เป็นต้น และแขวนไว้เพื่อบูชา"

เก็บไว้บูชาในเคหสถานและศาสนสถานทั่วไปในดินแดนที่พุทธศาสนาแผ่เข้าไปถึง การวาดภาพพระพุทธรูปองค์ลงบนผ้านดังกล่าว ลงทุนต่ำและใช้เวลาน้อยกว่าปฏิมากรรม หรือการปั้นพระพุทธรูปหลายเท่า อีกทั้งยังสามารถพกพาติดตัวไปยังถิ่นอื่นได้โดยง่าย การผลิตผ้าพระบฏจึงกลายเป็นความนิยมในหมู่พุทธศาสนิกชนสมัยแรกๆ อยู่มาก

ล่วงมาในยุคที่พุทธศาสนิกชนเริ่มรู้จักและนิยมทำพระพิมพ์พระเครื่องด้วยดินดิบบ้างดินเผาบ้าง และโลหะสำริดบ้าง ความนิยมทำผ้าพระบฏก็ค่อยลดลง เพราะพระพิมพ์พระเครื่องเป็นรูปเคารพแทนองค์พระ

ภาพที่ ๒ ผ้าพระบฏพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ชาวนครศรีธรรมราชไปท่อมองค์พระบรมธาตุเจดีย์ในวันมาฆบูชาของทุกปี นับตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๓๐ เป็นต้นมา

กำเนิดของผ้าพระบฏ

ในชั้นแรกผ้าพระบฏถือเป็นรูปเคารพอย่างหนึ่งของพุทธศาสนิกชน มีวัตถุประสงค์การผลิตเพื่อเป็นรูปพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้เสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว รูปเคารพที่วาดบนผืนผ้านี้มีหลายขนาด โตบ้างเล็กบ้างตามกำลังความสามารถในการทอผ้า และวาดภาพ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาพพระพุทธรูปองค์ประทับยืน

สัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ผู้เลื่อมใสศรัทธาสามารถผลิตได้คราวละมากๆ เก็บรักษาไว้ในศาสนสถานได้นาน

๑ ประยูร จุฑาภูงะ พจนานุกรมศิลป์ โดย น. ณ ปากน้ำ (นามแฝง) เกษมบรรณกิจ ๒๕๒๕ หน้า ๑๔๘-๑๔๙.

๒ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๒๕ หน้า ๔๒๕.

ภาพที่ ๓ ทบวนแห่ผ้าขึ้นธาตุ

ซึ่งชาวนครพร้อมใจกันจัดไปบูชาพระบรมธาตุเจดีย์ทุกปีในวันเพ็ญเดือนสาม (วันมาฆบูชา)

กว่า รวมทั้งสามารเคลื่อนย้ายได้ง่ายและเร็วกว่าผ้าพระบฏด้วยเหตุนี้ผ้าพระบฏจึงเริ่มมีจำนวนลดน้อยลงตามลำดับ

ในขั้นต่อมา บทบาทหน้าที่ของผ้าพระบฏได้เปลี่ยนแปลงไปจากการเป็นรูปเคารพกลายเป็นเครื่องบูชาเพื่อถวายต่อองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือพระปฏิมา ถือกันว่าเป็นวิธีการบูชาพระพุทธรูปอย่างใกล้ชิดสนิทแนบ

เมื่อพระพุทธรูปศาสนาเผยแผ่เข้ามาในดินแดนสุวรรณภูมิ ความเชื่อเรื่องการบูชาพระพุทธรูปด้วยผ้าพระบฏก็แทรกเข้ามาด้วย ทำให้ชาวพุทธในดินแดนแถบนี้รู้จักทำผ้าพระบฏทอประดิษฐ์ประดอยเป็นผืนกว้างและยาว แล้วเขียนภาพพระพุทธรูปในปางต่างๆ ผิดแผกไปตามความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้สีและวัสดุที่หาได้ในถิ่นนั้นๆ เป็นหลัก จนกลายเป็นเครื่องบูชาที่จัดว่ามีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นอีกอย่างหนึ่ง

ผ้าพระบฏในนครศีลธรรมราช

ก่อนหน้าที่ชาวเมืองหงสาวดีซึ่งมีชาวอริยพงษ์กับบริวารร้อยคนมาประสบเหตุเรืออับปางอยู่นอกฝั่งเมืองปากพนัง มีผู้รอดชีวิตเพียง ๑๐ คน พร้อมผ้าผืนยาวซึ่งเรียกกันว่า "ผ้าพระบฏ" ในช่วงสมัยพระยาศรีธรรมมาโคกราชทรงปกครองนครศีลธรรมราช (ราว พ.ศ. ๑๗๗๓) นั้นไม่มีหลักฐานบ่งบอกว่าชาวนครรู้จักผ้าพระบฏหรือไม่ อย่างไรก็ดี เมื่อพระยาศรีธรรมมาโคกราชทรงรับผ้าพระบฏจากชาวหงสาวดี (ซึ่งมีชาวอริยพงษ์เป็นหัวหน้า) ขึ้นประกอบพิธีห่มองค์พระบรมธาตุเจดีย์นครศีลธรรมราชเนื่องในโอกาสสมโภชครั้งนั้นแล้ว ก็ปรากฏว่าชาวนครได้จัดพิธีบูชาพระบรมธาตุเจดีย์ด้วยผ้าพระบฏอยู่เสมอ จนกลายเป็นประเพณีสำคัญของเมือง คือ "ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ" สืบมาถึงปัจจุบัน ใครที่มาทำบุญเวียนเทียนต่างก็ถือกันว่าเป็นโอกาสดีที่ได้บูชาพระพุทธรูปอย่างใกล้ชิดที่สุดก็ว่าได้

การบูชาพระพุทธรองค์ด้วยการแห่ผ้าพระบฏขึ้น
นมองค์พระบรมธาตุเจดีย์นั้น ในชั้นเดิมมิได้กำหนดแน่
ชัดว่าทำกันในวันใด ล่วงมาถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระ
พุทธเลิศหล้านภาลัย มีหลักฐานปรากฏแน่ชัดว่าการ
แห่ผ้าพระบฏทำในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ อันเป็นวัน
สำคัญทางพุทธศาสนา คือวันวิสาขบูชา วันดังกล่าว
มีการเวียนเทียนรอบองค์พระบรมธาตุ มีพระสงฆ์จาก
หลายวัดมาพร้อมกันที่วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร
เพื่อสวดสมโภชพระบรมธาตุประจำปี ชาวเมืองจึง
มาร่วมในพิธีกันอย่างคับคั่ง นอกจากชาวนครแล้วยังมี
ผู้คนจากต่างเมืองเดินทางมาร่วมสักการะพระบรมธาตุ
กันมากเป็นพิเศษ ทั้งนี้เป็นเพราะความเชื่อที่ถ่ายทอด
กันมาแต่โบราณในประการที่ว่า ถ้าจะให้ได้บุญจริงๆ
ก็ต้องบูชาต่อพระพุทธรองค์หรือโกไลยิตพระพุทธรองค์มาก
ที่สุดก็เป็นได้ พระบรมธาตุเป็นเสมือนพระพุทธรองค์ผู้คน
จึงมุ่งมาสักการะจากทั่วสารทิศ ประจบกับระยะ
ดังกล่าวเป็นเวลาที่ยังไม่ถึงฤดูทำนา จึงมักชวนกัน
ไปทำบุญเพื่อความสุขสวัสดิแห่งครอบครัวและความ
เจริญของต้นข้าวในปีต่อไปตามคตินิยมโบราณ ด้วย
เหตุนี้ในวันแห่ผ้าพระบฏแต่ละปีจึงมีประชาชนไปร่วม
คับคั่ง นอกจากนี้อาจเป็นเพราะทุกคนถือว่า
พระบรมธาตุเป็นจุดรวมแห่งความสุขของตน ในวัน
สักการะบูชาพระบรมธาตุประจำปี ตนจึงควรมีส่วนร่วม
งานอย่างแข็งขันก็ได้

ครั้นถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้า
อยู่หัว ทรงมีพระราชประสงค์ให้พุทธศาสนิกชนจัดพิธี
เนื่องในวันสำคัญทางพุทธศาสนาเพิ่มขึ้นอีกในวันขึ้น
๑๕ ค่ำ เดือน ๓ เรียกว่า "วันมาฆบูชา" ชาวนครจึงจัด
การเวียนเทียนรอบพระบรมธาตุเจดีย์ขึ้น (แต่ไม่มี
การสวดสมโภชพระบรมธาตุแต่อย่างใด) นอกเหนือจาก
ที่เคยปฏิบัติกันมาในวันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา
นี้ พุทธศาสนิกชนประชาชนทั่วทุกทิศก็หลั่งไหลมายังวัด
พระมหาธาตุวรมหาวิหาร เพื่อสักการะองค์พระบรมธาตุ
เจดีย์เช่นเดียวกับวันวิสาขบูชา ที่มาจากต่างบ้านต่าง

เมืองก็มาแห่ผ้าพระบฏอย่างเนืองแน่นเท่ากับมีโอกาส
บูชาบุคคลอันควรแก่การบูชาโดยตรงนั่นเอง

จากเหตุที่กล่าวมานี้ วันแห่ผ้าพระบฏหรือ
วันแห่ผ้าขึ้นธาตุจึงมีปีละสองครั้ง คือในวันเพ็ญเดือน
สาม (วันมาฆบูชา) วันหนึ่ง และในวันเพ็ญเดือนหก
(วันวิสาขบูชา) อีกวันหนึ่ง

อนึ่งการบูชาองค์พระบรมธาตุเจดีย์โดยการแห่
พระบฏนั้น นอกเหนือจากการแห่ผ้าขึ้นนมพระบรมธาตุ
แล้ว ก็อาจกระทำในโอกาสอื่นๆ อีกก็ได้ เช่น ในโอกาส
ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเมืองนครศรีธรรม
ราช ก็เคยโปรดฯ ให้มีการแห่ผ้าพระบฏขึ้นนมองค์
พระบรมธาตุมิได้ขาด ดังพระราชหัตถเลขาในพระบาท
สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่องเสด็จประพาส
แหลมมลายูคราว ร.ศ.๑๒๔ (พ.ศ.๒๔๔๘) ได้ทรงกล่าว
ถึงพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการนี้ว่า "วันที่ ๕
กรกฎาคม เวลาเช้า ไม่ได้ไปแห่งใด เพราะเหนื่อย
และนอนน้อย เวลาบ่ายแห่ผ้านมพระบรมธาตุตามเคย
แต่หาผ้าแดงไม่ได้ ซื่อทำธงรับเสด็จกันหมดเมือง
จึงต้องใช้ธงสีชมพู เข้าไปที่วิหารพระม้า ถ่ายรูปที่นั่น
และทับเกษตร แล้วไปดูละครทรัพย์ ภรรยาพระ
ศิริธรรมบริรักษ์ที่พลับพลา"

การผลิตผ้าพระบฏ

ผ้าพระบฏโดยทั่วไปเท่าที่ปรากฏในประเทศไทย
ส่วนใหญ่นิยมทำด้วยผ้ายาวที่เขียนภาพพระพุทธรองค์
ประทับยืนหรือประทับนั่ง โดยเขียนตามแนวตั้ง
ขอบผ้าพระบฏทั้งสองด้านอาจมีการปักเป็นขอบหรือ
แถบหรือไม่ก็ได้ บางผืนก็ประดับด้วยลูกปัดสีต่างๆ ทำ
ให้แลดูสวยงามและเข้มขลัง

ส่วนผ้าพระบฏในนครศรีธรรมราช พุทธศาสน
ิกชนส่วนใหญ่นิยมใช้ผ้าขาวขนาดยาวมาเขียนภาพ
พระพุทธรองค์หรือภาพพระพุทธรูปปางต่างๆ ตาม
นวนอน แต่ละผืนจึงมีภาพดังกล่าวหลายภาพ ซ้ำกัน
บ้าง แตกต่างกันบ้างตามความคิดของผู้สร้าง ที่จัดว่า
น่าสนใจยิ่งก็คือการวาดภาพพระพุทธรประวัติ แสดง

เหตุการณ์ตั้งแต่ประสูติ ตรัสรู้ ปฐมเทศนา และ
ปรินิพพาน ด้วยภาพจิตรกรรมไทยบรรจุไว้ในผ้ายาว
ทั้งผืน เพื่อนำไปหม่อมองค์พระบรมธาตุเจดีย์และถวายเป็น
พุทธบูชา

กว่าจะสำเร็จเป็นผ้าพระบฏแต่ละผืน ทั้งผู้สร้าง
และช่างเขียนภาพต้องใช้เวลานับเดือนในการทำ เมื่อ
เขียนภาพเสร็จแล้วยังจะต้องนำผ้านั้นไปประดับตกแต่ง
ด้วยแถบผ้าหรือลูกปัดสีต่างๆ ด้วยความประณีตบรรจง
เพื่อเพิ่มความสวยงามแก่ผ้าพระบฏ ก่อนที่จะนำไป
เข้าขบวนแห่แห่นไปถวายเป็นพุทธบูชาอย่างเอิกเกริก ณ
วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ในวันเพ็ญเดือนสามและ
วันเพ็ญเดือนหกของแต่ละปี

การแห่แห่นผ้าพระบฏไปบูชาพระบรมธาตุเจดีย์
นิยมจัดเป็นขบวนแถวตอนเรียงสองทุกคนขบวนจะคล้องผ้า
พระบฏแล้วชูขึ้นเหนือศีรษะด้วยแขนทั้งสองข้าง เดิน
ตามกันไปเป็นแถว หากผ้าพระบฏมีความยาวไม่
เพียงพอกับจำนวนคนในแถว ก็นิยมนำผ้าขาวหรือ
ผ้าเหลืองหรือผ้าแดงมาผูกต่อกับผ้าพระบฏ มุ่งหน้า
แห่แห่นไปยังวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ในสมัยหลังๆ
มีการนำเอาดนตรีหรือเครื่องประกอบพื้นบ้าน
มานำขบวน เช่น กลองยาว หรือดนตรีมโนราห์เป็นต้น
ซึ่งช่วยเพิ่มความครึกครื้นแก่ขบวนแห่ขึ้นอีกระดับหนึ่ง
จนกลายเป็นธรรมเนียมของขบวนแห่ผ้าขึ้นธาตุในสมัย
ปัจจุบัน

ผ้าพระบฏพระราชทาน

ผ้าพระบฏที่จัดว่าเป็นความภาคภูมิใจของชาว
นครอย่างยิ่ง ก็คือผ้าพระบฏพระราชทานจากสมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อถวาย
เป็นพุทธบูชาเนื่องในงานประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุประจำปี
๒๕๓๐

งานแห่ผ้าขึ้นธาตุประจำปี ๒๕๓๐ จังหวัด
นครศรีธรรมราช นำโดยเรือตรีสุกรี รัชศรีทอง ผู้ว่า
ราชการจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการได้พร้อมใจกัน
จัดงานชื่อ "มาฆบูชา แห่ผ้าขึ้นธาตุ ถวายราชสักการ"

เมื่อวันที่ ๑๑-๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐ โดยมีวัตถุประสงค์
สี่ประการคือ เพื่อรักษาและส่งเสริมประเพณีทาง
พุทธศาสนาประจำจังหวัด เพื่อน้อมรำลึกถึงพระคุณของ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าควบคู่กับการถวายราชสักการะ
เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญ
พระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา และเพื่อสนับสนุนการ
ท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องในปีท่องเที่ยว
ไทย

การจัดงานครั้งนั้นมี รั้อยตรีอำนาจ ไทยานนท์
รองผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นกำลังหลักในการขอพระ
ราชทานผ้าพระบฏ จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี มีนายเอนก สิทธิประศาสน์
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย (ตำแหน่งในขณะนั้น)
เป็นผู้ประสานงานกับสำนักพระราชวัง และศูนย์
วัฒนธรรมจังหวัด วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราชเป็น
ผู้ประสานกับช่างเขียนภาพพระบฏ คืออาจารย์ณภาพ
มนต์เลี้ยง แห่งวิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช เมื่อทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแล้ว จังหวัดจึงได้
อัญเชิญผ้าพระบฏพระราชทานผืนดังกล่าวไปถวายเป็น
พุทธบูชา โดยมีขบวนเกียรตินิยมซึ่งประกอบด้วย
หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดจำนวน ๖๐ คน (แต่งชุด
ปรกติขาว) และนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลนครศรีธรรม
ราช (ชื่อในขณะนั้น) จำนวน ๑๒๐ คน แห่แห่นผ้า
พระบฏพระราชทานจากสนามหน้าเมืองไปตามถนน
ราชดำเนิน สู่วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ในวันที่ ๑๒
กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐ ตั้งแต่เวลา ๑๖.๓๐ น. นอกจากนั้น
ยังมีขบวนแห่ผ้าพระบฏจากสถานศึกษา ส่วนราชการ
รัฐวิสาหกิจ สมาคมสโมสร และกลุ่มพลังมวลชนต่างๆ
อีก ๒๕ ขบวน รวมจำนวนกว่า ๕,๐๐๐ คน เข้าร่วมงาน
ซึ่งจัดว่าเป็นขบวนแห่ผ้าขึ้นธาตุที่ยิ่งใหญ่ที่สุดเท่าที่เคยมี
มาในอดีตกาลก็ว่าได้

ผ้าพระบฏพระราชทานผืนดังกล่าวทำจากผ้าขาว
ยาว ๓๐ เมตร มีภาพจิตรกรรมไทย ซึ่งเขียนด้วยสีน้ำ
และสีโปสเตอร์ปรากฏตามแนวนอน สาระของภาพเป็น
เรื่องราวพุทธประวัติ ตั้งแต่พระสิทธัตถะจุติจากสวรรค์

ชั้นดุสิตสู่พระครุภักของพระนางสิริมหามายา การ
สุบินนิมิต การประสูติการเสด็จออกบรรพชา การ
บำเพ็ญทุกกรกิริยา การตรัสรู้ การปฐมเทศนา การ
โปรดพระพุทธมารดาและพระเจ้าพิมพิสาร การเสด็จดับ
ขันธปรินิพพาน รวมทั้งสิ้น ๓๐ ภาพ

ภายหลังการบูชาพระบรมธาตุเจดีย์ในปี ๒๕๓๐
แล้ว จังหวัดได้นำผ้าพระบฏพระราชทานผืนนี้ไปเก็บ
รักษาไว้ ณ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช
วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช (หรือสถาบันราชภัฏ
นครศรีธรรมราช) และได้เชิญเชิญไปถวายเป็นพุทธบูชา
ในงานแห่ผ้าขึ้นธาตุของจังหวัดนครศรีธรรมราชทุกปี

ผ้าพระบฏปัจจุบัน

น. ณ ปากน้ำ^๓ เล่าว่าในภาคกลางและ
ภาคเหนือ ผ้าพระบฏที่จัดว่าทรงคุณค่ามักถูกฝรั่งซื้อ
เอาไปต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ที่มีเก็บรักษาอยู่ใน
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติก็เพียงส่วนน้อย และเท่าที่
เหลือเป็นฝีมือช่างในสมัยรัตนโกสินทร์ทั้งสิ้น ผ้า
พระบฏอายุเก่าแก่ถึงสมัยอยุธยายังไม่เคยพบ นอกจาก

สมุดภาพไตรภูมิและภาพฝาผนัง อย่างไรก็ตาม ยังมีผ้า
พระบฏอีกส่วนหนึ่งซึ่งเก็บรักษาอยู่ในพิพิธภัณฑ์สถาน
ของวัดมหาธาตุเพชรบุรี ล้วนเป็นหัตถกรรมที่น่าสนใจ
ทั้งสิ้น

ส่วนผ้าพระบฏในนครศรีธรรมราชทุกวันนี้เปลี่ยน
แปลงรายละเอียดไปจากเดิมมาก แต่เดิมเมื่อจะทำ
ผ้าพระบฏต้องใช้ช่างผู้ชำนาญเขียนภาพสีเกี่ยวกับพุทธ
ประวัติ แล้วใช้ช่างฝีมือทอผ้ามาประดับด้วยลูกปัดสี
ต่างๆ ที่มีศรัทธาแก่กล้าก็นิยมใช้ สตรีที่มีฝีมือเย็บปัก
ถักร้อยมาเย็บผ้าแพรพรรณและดอกไม้ที่ขอบแถวผ้า
โดยตลอดทั้งผืน ปัจจุบันสภาพสังคมสืบสน หาเวลาว่าง
ไม่ค่อยได้ และขาดช่างผู้ชำนาญ จึงทำให้การเขียน
และประดับประดาผ้าพระบฏสูญหายไป เมื่อถึงงาน
ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุแต่ละปีจะหาผ้าพระบฏเข้าร่วม
ขบวนแห่ได้ยากเต็มที ผ้าที่ใช้กันทุกวันนี้เห็นเพียงสามสี
คือ ขาว แดง และเหลือง ภัตตาหารเครื่องอุปโภค
และบริโภคที่เคยจัดไปถวายพระในวันแห่ผ้าขึ้นธาตุก็
ตัดออกไป ซึ่งนับเป็นเรื่องที่น่าเสียดายยิ่ง

ผ้าสีเหลืองและผ้าสีแดงที่พุทธศาสนิกชนชาวนครแห่งแห่มาเพื่อบูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในวันแห่ผ้าขึ้นธาตุ

บรรณานุกรม

- ประยูร อุษชาภาวะ พจนานุกรมศิลป์ โดย น. ณ ปากน้ำ (นามแฝง) หน้า ๑๔๘-๑๔๙ เกษมบรรณกิจ ๒๕๑๕.
- ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๒๕ หน้า ๔๕๒ ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๒๕.
- วิเชียร ณ นคร และคนอื่นๆ นครศรีธรรมราช โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ ๒๕๒๐.